

“KÜRESEL KRİZE KÜRESEL EYLEM” Mİ?

Aydınlık Dergisi, 28 Aralık 2008

Yıldırım Koç

Türkiye'deki kriz derinleştikçe, Türkiye'den ve emekten yana herkes, ne yapılması gerektiği konusunda kafa yoruyor; bazı kişiler de öneriler geliştiriyor. Sorunlara çözüm ararken önemli olan noktalardan biri, olguların doğru öğrenilmesi ve aktarılması. Eğer gelişmeler doğru öğrenilmez ve aktarılmazsa, bunlara dayanılarak üretilecek çözümlerin sağlıklı olması da olanaklı değildir.

Cumhuriyet Gazetesi'nin 16 Aralık 2008 günlü sayısında 11. sayfada “Küresel Krize Küresel Eylem” başlıklı bir haber yayımlandı. Haber şöyle: “Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) yarın Strasbourg'da yaklaşık 10 bin kişinin katılacağı bir Avrupa mitingi yapacak. Küresel krize karşı, Avrupalı sendikaların bir araya gelerek yaptıkları ilk küresel eylem olma özelliğini taşıyan eyleme Türkiye'den de DİSK katılacak. Ücretlerin sabit kalırken çalışma saatlerinin düşürülmesini talep eden eylem aynı zamanda Avrupa sendikalarının uluslararası ekonomik krize yanıtı olacak. ‘Öncelik İşçi Haklarına: Daha Çok Hak Daha Az Çalışma’ sloganı ile düzenlenen miting ETUC'un 2009'da devam edeceği bir dizi eylemin ilk adımı olacak.”

Bu haberi okuduğunuzda sanıyorsunuz ki Avrupa sendikaları, küresel krize karşı küresel eylemler düzenliyor. Böyle bir şey söz konusu değil. Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun internet sitesine (www.etuc.org) girildiğinde, mitingin sloganının “İşçi haklarına öncelik, daha uzun çalışma süreleri değil” olduğu anlaşılıyor. “Daha çok hak” diye bir talep de yok. Düzenlenen mitingin küresel krize karşı küresel eylem olma gibi bir niyeti ve iddiası da söz konusu değil.

Avrupa Birliği'nin ortak mevzuat bütünlüğünün (müktesebat) en önemli unsuru yönergelerdir (direktif). Yönergeler, Avrupa Birliği'nin bütün üyeleri için bağlayıcıdır. Çalışma Süreleri Yönergesi'nde öngörülen bir değişiklik 17 Aralık 2008 günü Strazburg'da toplanan Avrupa Parlamentosu'nda oylanacaktı. Avrupa sendikaları, bu yönerge değişikliğine ilişkin üç talep getirdiler: (1) İş sağlığı ve güvenliğine saygı gösteren çalışma süresi; (2) Çalışma süresi karşılığında insan onuruna yaraşır ücretlendirme; (3) Çalışma ve aile yaşamı arasında daha iyi bir denge.

Talepler bunlardır. Ortada ne küresel kriz, ne de küresel krize karşı küresel eylem var. Avrupa işçi sınıfının ve sendikalarının ne küresel direniş diye bir derdi var, ne de niyeti. Nitekim, Avrupa Parlamentosu'ndaki oylama istenilen biçimde sonuçlanınca ETUC Genel Sekreteri John Monks 17 Aralık günü yaptığı açıklamada “Sosyal Avrupa hayattadır ve iyidir,” dedi.

Türkiye iki kriz birlikte yaşamaktadır. Birincisi, emperyalist sömürü nedeniyle ülkemizde yıllardır var olan ve giderek derinleşen krizdir. Bugün yaşadığımız sıkıntılar henüz ağırlıklı olarak bu krizin sonucudur. Ülkemizi krize götüren emperyalist sömürü, emperyalist ülkelerin hakim sınıflarının olduğu kadar emperyalist ülkelerin işçi sınıflarının da yararlandığı bir durumdur. Engels'in 150 yıl önce belirttiği gibi, “burjuva proletarya”ya dönüşmüş olan emperyalist ülke işçi sınıfları, emperyalist sömürüden pay almaktadır. İkincisi ise, etkilerini son aylarda hissettirmeye başlayan küresel krizdir. İkinci krizin etkileri asıl önümüzdeki aylarda hissedilecektir.

Emperyalist ülkelerin, diğler bir deyişle, Avrupa, Amerika ve Japonya işçi sınıflarının bu süreçte küresel bir direniş örgütleme çabaları söz konusu değildir. Tam tersine, bu kriz, emperyalist ülkelerin işçi sınıflarını kendi devletleriyle daha da yakınlaşmaya ve bütünleşmeye itmektedir. Bu konuda en önemli tespiti, 1-7 Eylül 1920 tarihlerinde Bakü'de toplanan Birinci Doğu Halkları Kurultayı yapmıştır. Kongrenin sonunda yayımlanan "Avrupa, Amerika ve Japonya'nın İşçilerine Doğu Halkları Kongresi'nin Çağrısı"nda şöyle sesleniliyordu:

"Bizim yaralarımızı görmediniz; bizim keder ve yakınma dolu şarkılarımızı duymadınız; bizim insan değil de sığır olduğumuzu söylediklerinde, kendi zalimlerinize inandınız. Sizler ki kapitalistlere köpeklik ediyordunuz; bizi kendi köpekleriniz olarak gördünüz. Çinli ve Japon köylüleri, köylerinden sizin kapitalistleriniz tarafından çıkarıldığında ve bir ekmek parçasının peşinde sizin ülkenize geldiğinde, Amerika'da bu gelişiy protesto ettiniz. Ortak kurtuluş davası için sizinle birlikte nasıl mücadele edeceklerini onlara öğretmek için onlara kardeşçe yaklaşmak yerine, bizim cehaletimiz nedeniyle bizi reddettiniz; bizi hayatınızın dışına ittiniz; bizim, sendikalarınıza katılmamıza izin vermediniz. Sosyalist partiler kurmuş olduğunuzu, bir uluslararası işçi örgütü oluşturmuş olduğunuzu duyduk; ancak bu partiler ve bu Enternasyonalin bizim için yalnızca söyleyecek sözcükleri vardı; İngiliz askerleri bize Hindistan'ın kentlerinde ateş ettiklerinde, Avrupa kapitalistlerinin birleşik güçleri bize Pekin'de ateş açtıklarında, Filipinler'de ekmek talebimize Amerikan kapitalistlerince kurşunla yanıt verildiğinde, (bu partilerin ve bu Enternasyonalin) temsilcilerini bizim aramızda görmedik. Ve bizden bazıları, tüm dünyanın emekçilerinin birliği için kalpleri çarparak, sizin Enternasyonalinizin eşliğinde durup, pencerenin demirlerinden içeri baktıklarında, lafta bizi eşitlerinizmiş gibi kabul etseniz de, bizim gerçekte sizler için aşağı bir ırk olduğumuzu gördüler."¹

Bu çağrı bugün de güncelliğini ve geçerliliğini korumaktadır.

¹ "You, who were dogs to the capitalists, saw us as your own dogs." "Appeal of the Congress of the Peoples of the East to the Workers of Europe, America and Japan," **Congress of the Peoples of the East, Baku, September 1920, Stenographic Report**, New Park Publications, 1977.